

Красуля А., Шумило А. Застосування мобільних технологій з метою розвитку іншомовної лексичної компетентності учнів при вивченні англійської мови. Теоретична і дидактична філологія. Серія «Філологія». Випуск 32. 2020. С. 49-59.

УДК 81'242(477.7=14):303.62

Кіор Юлія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри грецької філології,
Маріупольський державний університет
y.kior@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0009-0008-8789-6175>

Лабецька Юлія,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри грецької філології,
Маріупольський державний університет
y.labetska@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9202-7731>

ВИКОРСТАННЯ СОЦМЕРЕЖ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ ЩОДО МОВНОГО ПИТАННЯ В СЕРЕДОВИЩІ НАДАЗОВСЬКИХ ГРЕКІВ

Населення України є неоднорідним щодо свого національного складу. В кожному регіоні проживають носії мов різних етнічних спільнот, або національних меншин, які можуть жити великими скупченнями або бути розпорошеними, переважно в містах. Усього в Україні нараховується понад 130 національних меншин, які є носіями 79 мов. Однією з таких етнічних спільнот є греки – третя за чисельністю група в Донецькій області.

В свою чергу, грецька етнічна спільнота також є неоднорідною в мовному плані і складається з румеїв (самоназва «греко-елліни») та урумів (самоназва «греко-татари»). Мова румеїв споріднена з грецькою мовою, мова урумів є тюркською, але представники обох груп позиціонують себе як греки і обидві назви етносів перекладаються як «грек».

Між дослідниками-елліністами немає згоди щодо визначення мовного статусу ідіому надазовських греків; здебільшого використовуються терміни «говірка» та «діалект» [1, с.154].

З 90-х років ХХ століття, у зв'язку з набуттям Україною незалежності і курсом на національне відродження, спостерігаються певні позитивні зміни у культурному житті греків Надазов'я: створюються літературні твори румейською та урумською мовами, фольклорні ансамблі, що вивчають і популяризують пісенні та хореографічні набути надазовських греків, проводяться фестивалі грецької культури тощо. Втім, обидві мови наразі перебувають у категорії загрожених мов, оскільки переважна частина носіїв румейської та урумської мов – це люди похилого віку, а молодь віддає перевагу вивченню новогрецької мови – мови метрополії, і навіть якщо вивчала факультативно в школі румейську або урумську, в побуті дуже мало хто користується нею.

Вивчення та популяризація мови та літературної / культурної спадщини надазовських греків завжди було пріоритетним напрямком діяльності кафедри грецької філології Маріупольського університету. Участь в етнографічних експедиціях, збір та опис польових матеріалів, написання статей та монографій, залучення до читання лекцій провідних діалектологів із університетів Греції, Кіпру, Великої Британії, захист кандидатських дисертацій, кваліфікаційних та курсових робіт – це робота, що здійснила кафедра в

зазначеному напрямку. Окремо слід зазначити щорічне проведення Днів греків Приазов'я, коли студенти і школярі знайомилися з історією, фольклором, літературою, культурою, навіть кухнею греків Надазов'я, стаючи безпосередніми учасниками літературних віталень, театральних вистав, реконструкції обрядів тощо. Щоразу формат проведення заходів змінювався. У планах викладачів кафедри було здійснення експедицій у надазовські села для збору мовного матеріалу, написання підручника з румейської мови, словника румейських діалектів. Але повномасштабна війна внесла свої корективи. Не знищила плани, а змістила акценти. Наразі більшість території компактного поселення греків є окупованою, і, відповідно, організація будь-яких польових дослідницьких проєктів є неможливою.

Саме в такий час значно зростає важливість використання соцмереж, які дозволяють проводити онлайн зустрічі, опитування, дискусії, не потребуючи при цьому часу на переміщення, що за умови перебування учасників в різних містах і країнах стає просто неможливим.

Надазовські греки, вимушені через військові дії покинути рідні домівки, ще гостріше відчували потребу у визначенні своєї національної ідентичності. У соцмережах створено багато різних груп, що об'єднують греків України в цілому і греків Надазов'я, або греків Маріуполя, зокрема. В цих групах публікуються актуальні новини з життя грецької спільноти, календар пам'ятних дат, мовні та культурні надбання надазовських греків. Однією з таких груп є спільнота «Надазовські. Свої», учасниками якої є викладачі і студенти кафедри грецької філології Маріупольського університету.

Вже досить довгий час точиться дискусія щодо того, якою повинна бути мова надазовських греків, адже румейська мова складається з п'яти діалектів (говірок), урумська мова містить чотири діалекти, які мають між собою певні розбіжності, інколи досить суттєві. Які мовні різновиди потрібно вивчати та викладати в середовищі надазовських греків: певний діалект, різні діалекти, штучно створену мову на основі синтезу діалектів, новогрецьку мову? Наразі однозначної відповіді на це питання немає.

У листопаді 2023 року кафедрою грецької філології було ініційовано опитування, щоб отримати первинну інформацію щодо мовного питання в середовищі грецької спільноти Надазов'я. В опитуванні взяли участь понад 100 респондентів. Їм пропонувалося оцінити власний рівень володіння румейською, урумською та новогрецькою мовою, обравши одну з відповідей: «розмовляю, можу виразити свої думки»; «багато що розумію, але говорити складно»; «знаю та використовую у власному мовленні окремі слова, фрази»; «не володію, але хочу вивчити»; «не володію».

Дослідження показало, що майже половина опитаних (49,5%) не володіють румейською мовою, з них понад третини (14,1% всіх опитаних) хотіли би вивчити її. 18,2 % респондентів можуть вільно спілкуватися румейською, стільки ж можуть використовувати у власному мовленні окремі слова і фрази; трохи менша кількість (14,1%) достатньо добре розуміють, але висловлюються з трудом.

Лише 5% з тих, що взяли участь в опитуванні, розуміють і можуть висловлюватися урумською, 8,9% мають середній рівень володіння, 11,9% вживають окремі слова і фрази. Решта (74,2%) зовсім не володіють урумською, але близько четвертої частини їх (17,8% всіх респондентів) хотіли б вивчити цю мову.

Щодо рівня володіння новогрецькою мовою, 27,7% має достатній рівень володіння мовою, ще 12,9% та 13,9% мають середній або низький рівень володіння. Трохи менше половини респондентів (46,5%) не знає її зовсім, але 17,8% з усіх, хто долучився до опитування, хотіли би вивчати новогрецьку. Значна частина учасників опитування (близько

13% респондентів) не цікавиться вивченням румейської та урумської, але на певному рівні володіють новогрецькою.

Близько 4% респондентів не володіє жодною із трьох зазначених в опитуванні мов і не проявляє інтересу до їх вивчення; близько 6%, навпаки, хотіли би вивчити всі три мови. Решта опитуваних цікавляться вивченням принаймні однієї з мов надазовських греків. Також не може не тішити той факт, що деякі респонденти відмічали володіння в тій чи іншій мірі обома мовами – румейською та урумською.

Отже, первинне опитування дає підстави стверджувати, що інтерес до вивчення мов надазовських греків існує, і незважаючи на війну, певна робота з їх збереження і поширення – зокрема румейської мови – ведеться: в своєму телеграм-каналі мовний активіст Микола Ахбаш викладає самовчитель румейської мови для всіх, кого це цікавить. Юлія Лабецька ініціювала проєкт, спрямований на документування та збереження в електронному репозитарії текстів румейських народних пісень, які будуть містити повний опис, запис в різних грефічних системах та переклад на три мови. Розробник програмного забезпечення Микола Макмак розробив чат-бот, створений на базі існуючих словників румейської та урумської мови. Чат-бот функціонує на платформі Telegram та дозволяє легкий пошук перекладу окремих слів.

Подібні опитування будуть продовжуватися, наразі має бути розроблений більш детальний опитувальник і напрацьована методика опитування за допомогою соцмереж. Такі опитування можуть бути використані для пошуку найоптимальніших шляхів вирішення мовного питання в середовищі надазовських греків, а також стануть в пригоді при розробці освітніх та культурних проєктів з боку академічної спільноти.

Список літератури

Кутна Ю.Б., Потіпак Ю.А. Ідіом приазовських греків-румеїв: визначення статусу та проблеми дослідження. *Вісник Донецького національного університету*. Серія Б : Гуманітарні науки. 2014. Вип. 1-2. С. 153–157.

UDC 378.016:81'243

**Pavlenko Olena,
Doctor of Philology, Professor,
Professor of English Philology Department,
Mariupol State University
h.pavlenko@mu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-3747-4651>**

INCORPORATING CULTURAL ASPECTS IN EFL TEACHING

In recent years there has been a growing interest in the issues regarding cultural dimension in foreign language teaching, English in particular, that due to its worldwide reach and increased recognition proves to be a global language and dominant lingua franca for international communication both in general and specific contexts. Regarding this, scholars and researchers as well as experts in the field put forward their reflections, views and proposals on matters relating to culture-centered approach in teaching English as a foreign language (EFL). Some of them appear to be deeply controversial rather than arguable, thus provoking debates and discussions on the key issues that are of current relevance to professionals engaged in transnational education (C. Chapelle, D. Debra, H. Haster, S. Kaycheng, S. Nieto, etc.).